

Profesorul Constantin Corduneanu la aniversarea a 85 de ani

Constantin Corduneanu este bine-cunoscut, apreciat și se bucură de un deosebit prestigiu în lumea academică matematică grație prodigioasei sale activități științifice, didactice și prezenței active în manifestările comunității matematice internaționale: conferințe, simpozioane și congrese.

S-a născut în Iași la 26 iulie 1928, a copilărit și a parcurs clasele primare în satul Potângeni, com. Movileni, jud. Iași, sat în care părinții săi erau învățători. Studiile secundare le-a început în 1940 la *Liceul Militar* din Iași și le-a terminat după Al Doilea Război Mondial, în 1947, la Predeal, unde liceul se mutase între timp. Ultimele două clase le-a promovat într-un singur an, regulamentul școlar permițând acest lucru. A fost colaborator al *Gazetei Matematice* și a participat la concursurile organizate de aceasta; în ultimul an de liceu a fost premiat la Concursul *Gazetei Matematice*, clasându-se pe locul întâi.

Despre această școală și dascălii săi, are cuvinte de adâncă recunoștință: *Am avut șansa de a studia în acea școală de elită, unde profesorul de istorie era doctor la Oxford, cel de chimie era de asemenea doctor în chimie și inginer chimist, cel de geografie era simultan și asistent universitar, cel de franceză era doctor în filologie, cu stagiu de specializare în Franța, devenind apoi șeful catedrei de limbă franceză la Universitatea din Iași. Profesorul de matematică fusese și cadru universitar (conferențiar universitar). Profesorii săi l-au sfătuit ca, în noile condiții politice din țară, să renunțe la o carieră militară și să continue cu studii de matematică.*

S-a înscris la Facultatea de Științe din Iași, secția matematică, la care a promovat primii doi ani de studii într-un singur an. A absolvit facultatea în 1950, iar în ultimul an de studii a fost reținut ca preparator. Fiind un student eminent, scurtând perioada de studii prin comasarea unor ani, sprijinit de profesorii săi în momente critice ale vieții, a reușit să scape de prigoana contra celor cu origine nu tocmai „sănătoasă”.

Cu aceeași adâncă recunoștință se referă și la perioada studiilor universitare: *În anii mei de studenție am avut șansa extraordinară de a nimeri în școala de matematică a lui Alexandru Myller.*

A rămas pentru totdeauna atașat de Iașul tinereții sale, de Seminarul Matematic în care s-a format ca specialist, de atmosfera de înaltă ținută științifică a acestuia și de profesorii săi. În anul 2010, la conferința dedicată jubileului centenarului *Seminarului Matematic „A. Myller”* va expune în plen un istoric al acestei instituții.

Datorită talentului, pasiunii și dăruirii sale, parcurge în puțini ani treptele ierarhiei didactice: în 1955 este lector universitar titular, în 1962 conferențiar prin concurs, iar în anul 1968 este promovat ca profesor titular. A susținut în 1956 la Universitatea din Iași teza de doctorat *Probleme globale pentru ecuațiile diferențiale de ordinul I și II* sub conducerea prof.dr. *Ilie Popa* și în fața unei comisii formate din academicienii *M. Nicolescu, Gr. Moisil și N. Teodorescu*. În această perioadă a funcționat și la Institutul Politehnic din Iași (1950-1954) și a avut normă de cercetare la Institutul de Matematică al Academiei-filiala Iași.

În perioada 1964-1967 a contribuit la organizarea activității în Institutul Pedagogic din Suceava (acum Universitatea „Ștefan cel Mare”), fiind rector în ultimul an. În anii academici 1967-68 și 1973-74 a fost profesor vizitator la Universitatea de Stat din Rhode Island (SUA). Între anii 1968-1972 a fost decan al Facultății de Matematică, iar între 1972-1973 și 1974-1975 a avut funcția de prorector al Universității din Iași.

Printr-un decret din primăvara anului 1975, Institutele de Matematică cu sediile în București, Iași și Cluj Napoca treceau de sub controlul Academiei Române în subordinea universităților, care aveau obligația să distribuie la alte unități socialiste pe toți cercetătorii încadrați în ele. În acel moment, profesorul C. Corduneanu era prorector cu problemele cercetării științifice și studiilor doctorale și, în consecință, i-a revenit ca obligație de serviciu aplicarea decretului. Mai târziu, într-un interviu, profesorul își amintește: *Majoritatea celor transferați, prin această ingrată sarcină de serviciu, erau foștii mei studenți și erau dintre cei mai buni!*

Desființarea Institutului de Matematică, cât și climatul politic tensionat din țara noastră, l-au decis să emigreze. În 1977 este invitat să expună o serie de conferințe la Centrul Internațional de Fizică Teoretică (UNESCO), Trieste (Italia). Folosind acest prilej, emigrează la începutul anului 1978 în SUA. După scurte șederi ca profesor vizitator la Universitatea de Stat din Rhode Island (ian.-iun. 1978) și la Universitatea de Stat Tennessee (Knoxville, 1978-1979), ocupă prin concurs o poziție de profesor la Universitatea de Stat din Texas, orașul Arlington, poziție din care se va pensiona în 1996, cu titlul de *Profesor Emerit*.

Activitatea didactică și de îndrumare a profesorului **C. Corduneanu** este bogată și de lungă durată: 47 de ani, dintre care în România 26 de ani și jumătate. A contribuit la pregătirea a circa 4000 de studenți în România și 3000 în SUA, iar numărul tinerilor care și-au trecut doctoratul sub conducerea sa este de peste 20. A fost și este înconjurat cu recunoștință, respect și iubire de cei cărora cu generozitate le-a oferit idei, îndrumări, încurajări și sfaturi în modul cel mai simplu și firesc.

Activitatea științifică a prof. **C. Corduneanu** s-a desfășurat fără întrerupere și continuă și în prezent. Rezultatele obținute i-au adus recunoașterea comunității academice internaționale a matematicienilor. A abordat variate domenii de cercetare: *teoria globală a sistemelor diferențiale, teoria admisibilității pentru sisteme de ecuații diferențiale și integrale, teoria ecuațiilor cu operatori Voltera abstracti (cauzali), teoria oscilațiilor și undelor (cazul aproape-periodic)*, cât și aplicațiile acestor teorii la *teoria sistemelor (generale sau de reglare automată)*. La Iași a înființat Seminarul de teoria calitativă a ecuațiilor diferențiale și integrale, fiind inițiatorul acestei direcții de cercetare în acest centru universitar. Ca o apreciere a cercetărilor sale, a primit multe distincții și premii. În România a fost distins cu *Premiul Ministerului Educației*

(1963), cu *Premiul „Gh. Lazăr”* al Academiei Române (1965), iar mai târziu Primăria municipiului Iași i-a conferit *Premiul „Vasile Pogor”* (2002). Universitatea de Stat din Texas i-a atribuit *Distinguished Research Award* (1995), Uniunea Matematicienilor Cehi i-a acordat *Medalia de Merit în Matematică* (2001) etc.

În anul 1974 a fost ales *membru corespondent al Academiei Române* (repus în drepturi ca membru corespondent al Academiei în 1990).

Activitatea didactică și de cercetare științifică este doar o parte din multele direcții în care prof. **C. Corduneanu** și-a adus aportul; profilul prezentei reviste nu permite decât o înșirare pe scurt: autor al unor monografii apărute în cele mai prestigioase edituri din lume, membru în redacțiile unor importante reviste din țară și străinătate, membru al unui număr mare de societăți și asociații de matematică, a conferențiat la numeroase universități și institute de cercetare din toate continentele (cu excepția Australiei), participant activ la conferințe și congrese de pretutindeni ș. a. Extragem dintr-un interviu un bilanț propriu foarte sumar: *Sunt bucuros că pe parcursul carierii mele științifice am reușit să scriu șase cărți, apărute în 12 ediții, toate de circulație internațională. Am ținut conferințe în peste 60 de universități și academii din diferite țări, am participat la peste o sută de conferințe și congrese de specialitate. Tot atâtea prilejuri de satisfacție personală.*

În 1981 prof. **C. Corduneanu** a fondat revista *Libertas Mathematica* sub egida *Academiei Româno-Americane de Științe și Arte (ARA)*. Tot el a editat și tipărit revista timp de 31 de ani, până în anul 2012, când prof. *Vasile Staicu* (Portugalia) a preluat publicarea acesteia. Revista își propune să capteze energiile matematicienilor români din diaspora și să introducă rezultatele lor remarcabile în mediul academic internațional. Mai multe volume au fost dedicate (ca volume memoriale sau aniversare) unor distinși matematicieni: *Grigore Moisil, Tiberiu Popoviciu, Nicholas Georgescu Roegen, Radu Roșca* ș. a. Rubrica *Miscellanea* include o listă cu numele și adresele matematicienilor de origine română din diaspora (ajunsă acum la circa 500 nume) menită să faciliteze contactele dintre aceștia. Menționăm și faptul că în perioada 1995-1998 prof. C. Corduneanu a fost președinte al ARA, iar din 1998 este Președinte de Onoare al ARA.

După evenimentele din 1989, prof. **C. Corduneanu** revine în mod constant în România, de câteva ori pe an, la locuința proprie redobândită între timp. Aici își continuă activitatea sau își propune noi proiecte: fie că este vorba de o conferință în Iași sau alt centru universitar din țară, fie că se îngrijește de apariția unui număr de *Libertas Mathematica*, fie că pregătește apariția unei noi cărți etc. Universitatea „Ovidius” din Constanța și Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași i-au conferit titlul de *Doctor Honoris Causa* în 1994, Universitatea „Transilvania” din Brașov în 1999, iar Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava în 2003. Este *Honorary Doctor* al Universității din Ecaterinburg (Rusia), 2010.

Cu adâncă recunoștință pentru aportul adus în creșterea prestigiului internațional al matematicii românești și cu admirație față de exemplul personal de demnitate umană, urăm prof. **Constantin Corduneanu** mulți ani de viață fericită, cu sănătate, putere deplină de creație și multe împliniri!

Prof. univ. Temistocle BÎRSAN